

EEN OOGGETUIGEVERSLAG VAN DE KERKWIJDING IN ROELOFARENDVSVEEN IN 1856

Op 30 juli 1856 was de parochie van Sint Petrus' Banden in Roelofarendsveen in een ware jubelstemming. Na een jarenlange periode van voorbereiding en bouw – welke niet altijd had meegezeten – was nu de dag daar dat de nieuwe parochiekerk, een schepping van de Leidse architect Th. Molkenboer (1796-1863), door de Haarlemse bisschop mgr. F. J. van Vree werd ingewijd. Kosten noch moeite waren gespaard om van deze gebeurtenis een feestelijke aangelegenheid te maken. Naast het feit dat pastoor J. M. van der Stoot, de grote animator van de bouw van de kerk, van de consecratie in het memoriaal over de bouw van de kerk verslag heeft gedaan van deze hoogtijdag voor Roelofarendsveen, verscheen ook in het toenmalige godsdienstig, geschied- en letterkundig tijdschrift voor rooms-katholieken *De Katholiek* een verslag van deze kerkwijding. Hoewel deze bijdrage zonder vermelding van de naam van de auteur gepubliceerd werd, wekt het artikel de indruk geschreven te zijn door Van der Stoot. Als een bijdrage aan de vastlegging van de parochiegeschiedenis van Sint Petrus' Banden geef ik het ooggetuigeverslag uit *De Katholiek* hierna weer.

ROELOFARENDVSVEEN, 2 Augustus 1856.

Eindelijk zijn onze godsdienstige verlangens vervuld. Ons heerlijk nieuw kerkgebouw in gothieken stijl opgericht, is op 30 juli door de bisschop van Haarlem, geassisteerd door een talrijke priesterschaar in de tegenwoordigheid van onze burgemeester, omgeven van zijn wethouders en gemeenteraad, alsook van de Wel Edelgestrenghe heren behorende tot het kantongerecht Woubrugge en van een aanzienlijke menigte gelovigen, aan de dienst des Heeren toegewijd.

's Avonds voor het feest werd de bisschop vergezeld van de heer H. Poppen, deken van ons district en pastoor te Nieuwkoop, afgehaald uit Rijnsater-

*Joannes Mattheus van der Stoot,
Geboren in 1806, overleden op
15 juni 1872. Pastoor in
Roelofarendsveen.
Foto-archief J.W. Kret*

woude door de heer E. S. van der Haagen, kamerheer honorair van paus Pius IX en oud-aartspreester, in gezelschap van de heer J. M. van der Stoot, pastoor van onze gemeente. Een erewacht te paard begeleidde monseigneur tot aan het veer van Oude Wetering, waar gemelde parochie eindigt. Daar nam de bisschop met zijne gewone minzaamheid te midden van honderden mensen afscheid van die gemeente, en terecht, met warme toegenegenheid ontvangen had en op de dag van haar kerkwijding en bij het toedienen van het H. Vormsel zooveel hoogachting bewezen had. (Op 28 juli 1856 was in Rijnsaterwoude de parochiekerk van de H. Johannes de Doper door mgr. F.J. van Vree geconsacreerd.)

Monseigneur stapte nu met de aanwezige geestelijkheid in de voor hem gereed liggende tentschuit en voer zo over de Oude Wetering, onder een nieuwe toevloed van aanschouwers, bij welke de meest gewenste orde heerste, naar Roelofarendsveen, waar erebogen, vlaggen, wimpels en een ontelbare menigte de geliefde bisschop van Haarlem verbeidde, reikhalzend naar het ogenblik, waarop zij zouden mogen bewijzen, hoe welkom daarvoor het gelovig hart de aankomst van de opperherder was. De weg was als bezaaid met mensen. Saluutschoten werden allerwege

*Het inwendige van de R.K. kerk St. Petrusbanden op een ansichtkaart uitgegeven door B. Paauw en J. de Jong, R.A. Veen
Foto-archief J.W. Kret*

gehoord en dit heeft voortgeduurd tot dat hij de gemeente verlaten had. De voortuin van de pastorie was herschapen in een hof van guirlandes, welke zich tot aan het dak uitstrekten, en boven de deur het jaarschrift omgaven

DesCenDat benedICTio CæLestIs Intrante anTistIte nostro
(Hemelse zegen daalt neer terwijl onze bisschop binnenkomt.)

Van het begin van de plaats af, werd de tentschuit voorafgegaan door ruim een veertigtal meisjes in het wit gekleed en door tien notabelen van de gemeente met witte strikken om de arm en de nationale vlag in de hand. De kerkmeesters bestuurden het vaarttuig. Zodra monseigneur was aangekomen voor de pastorie, schaarden deze zich allen in een groep en knielden bij zijn intrede eerbiedig neder, die, met vier strooistertjes vóór en de priesters achter zich, statig door de rijen heen ging en zijne geliefde kinderen de bisschoppelijke zegen schonk.

De volgenden morgen begon vroegtijdig de consecratie, waarbij 22 priesters de bisschop assisteerden. Boven de ingang van de kerk las men een tweede jaarschrift, mede van guirlandes omgeven:

hVIC LoCo Dabo paCeM (Aan deze plaats zal ik vrede schenken.)

Na het einde van de langdurige maar tevens zielroerende ceremoniën werd de H. Mis gecelebreerd in tegenwoordigheid van de bisschop door de heer Van der Haagen, waarbij de heren J. Heemskerk, pastoor aan de Rijndijk en J. l'Ami, pastoor te Zandvoort, beiden te Roelofarendsveen geboren, in hoedanigheid van diaken en subdiaken fungeerden. Hierbij werd uitgevoerd de schone doch weinig bekende vierstemmige mis van A. Rassmann, die deze voor zijn vriend, onze heer pastoor aan Den Helder gecomponeerd had en het mag vrij vermeld worden, dat èn soli èn koren voortreffelijk werden uitgevoerd. Tenslotte wenste monseigneur de herder en de gemeente in een korte doch aandoenlijke toespraak geluk met het zoo heerlijk tot stand gebrachte werk en verleende ons allen plechtig zijn bisschoppelijke zegen.

Daags daarna, den 31 juli, diende monseigneur aan 254 gemeentenaren het H. sacrament des Vormsels toe en hield daarbij weer een aanspraak vol zalving over het nauwe verband tussen de plechtigheid van de kerkconsecratie en die van dit grote genademiddel. Hij wekte de vormelingen op om getrouw te blijven aan de dure verplichtingen, welke nu door deze beide belangrijke zegeningen op hen rustten. Daarna hield monseigneur de gewone kerkvisitatie en vertrok, na nog het middagmaal ten huize van onze pastoor genomen te hebben, zoals hij gekomen was: in een tentschuit naar Hoogmade, vergezeld niet alleen van de geestelijkheid, waaronder de heer A. C. Quant, deken van het district Leiden, die de bisschop kwam afhalen, en onze pastoor, maar ook weer van honderden mensen, die om strijd zich verdrongen, om hun opperherder te naderen, enige van zijn woorden op te vangen en aan zijn herhaalde zegeningen deelachtig te worden.

Treffend was het te zien, hoe op de langs de weg gelegen akkers de werklieden tussen de rijen veldgewassen met ontblote hoofden en gebogen knieën zich tot de bisschop om zijn zegen wendden; treffend, hoe de kinderen met opgetogen gemoed hun vaders in Christus, de bisschop en onze pastoor omringden en zich in hun bijzijn zoo gelukkig betoonden; treffend, toen op beide avonden een onafzienbare rij van mensen zich voor de verlichte pastorie in gepaste vrolijkheid bevond en de minzame bisschop zich bij het afsteken van een vuurwerk tot hen begaf, om zijn hoge tevredenheid te betuigen over zovele blijken van achting en toegenegenheid, als hem door deze gemeente werden aangeboden.

Maar hetgeen ons vooral gestreeld heeft, was de verzekering van de bisschop, dat hij niet alleen ons kerkgebouw voortreffelijk vond, als een bewijs der onvermoeide zorg van onze herder en zijn verdienstelijk kerkbestuur en van de ware godsdienstzin onzer gemeente, die uit eigen middelen, zonder enige toelage, zulk een tempel, God ter ere, deed oprijzen, maar bijzonder omdat en het uiten en vooral het inwendige ieder onbevooroordeelde verplicht te zeggen: *Haec est domus Domini.* (Het huis des Heeren).

Algemeen hoorde men dan ook op dien feestdag de wens, dat toch zij, die het gewaagd hebben een afkeurende stem over dit godsgebouw uit te brengen en hetzelfde in een belachelijk daglicht te stellen, tegenwoordig mochten geweest zijn bij deze indrukwekkende consecratie; zij zouden voorzeker leed gevoeld hebben over het voorbarige oordeel, door hen geveld, doordat het werk voltrokken was. (Dit slaat op de bijtende kritiek op de kerk van Roelofarendsveen door J. A. Alberdingk Thijm in de *Dietsche Warande* 1 (1855), p.469-472.)

Wij intussen danken God, die bij ons, eenvoudige landbewoners, zulke grote dingen gedaan heeft, en zeggen ten slotte: ere, wie ere toekomt! Ere in de eerste plaats aan onze in zijn vak zo kundige en verdienstelijke architect, de heer Th. Molkenboer, aan wiens studie en toezicht wij ons heerlijk kerkgebouw naast het beleid van onze pastoor en kerkmeesters te danken hebben.

God zegene monseigneur van Haarlem in vergelding voor alle zegeningen aan de Roelofarendsveense gemeente medegedeeld. Dat heeft ons getroffen en moed verschaft, om verder met ijver voor het huis des Heeren te zorgen. Wij hopen en vertrouwen, dat dan ook bewaarheid zal worden, wat aan de ingang van ons kerkgebouw, ontleend aan de profeet Aggæus, te lezen stond: Aan deze plaats zal ik vrede schenken!

Hans van der Wereld

De tekst is hier en daar enigszins aangepast aan het hedendaags taalgebruik en aan de tegenwoordige betiteling van de geestelijkheid. Red.